

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVIII., číslo 17

5. 9. 2021 / neprodejné

Z OBSAHU	Církev na misií, nebo církev na schůzích?	05
	Kardinál Müller o omezeních tradiční latinské mše svaté	06
	Kněz, který nemá starost o duše, se stává neužitečným	08

Bartolomé Esteban Murillo: Narození Nejsvětější Marie Panny (cca 1660)

Patřím mezi pozvané

Milovaní, všem je nám dobře známa skutečnost, že liturgický kalendář nám předkládá ke slavení trojí narození pro pozemský život. Našeho Pána, Jana Křtitele a Panny Marie. Církev nám tak připomíná, že se jedná o důležité události, které se odehrály v dějinách spásy. V září si připomínáme narození ženy, kterou Bůh vyvýšil nad anděly, jak se modlíme v den slavnosti Nanebevzetí. Václav Renč v *Popelce Nazaretské* toto opěvuje slovy:

„Kdo dítko spatří, každý žasne.
Ten zvláštní mír, ty oči jasné,
až úzko do nich pohledět! –
Tak říkají. A žádný neví,
že v srdci malé spící Evy
bdí nedotčen ten jitřní svět,
jak stvořen kdys. A hadi hříchu
s hrůzou se vyhýbají tichu,

v němž jako perla v ulitě
lilie Páně ukryta je.

Ó, zpěvuplné ticho ráje,
zatají dech – a slyší tě!“

Nechci zde rozvíjet úvahy o důležitosti svátku Narození Panny Marie. Spíše bych nás chtěl povzbudit, jak tento mariánský svátek co nejhlubším možným způsobem prožít. Každý z nás to zažil, víme, jaké to je, chystat se někomu na oslavu. Souhlasit s datem navrženým oslavencem, udělat si volno, vymyslet dárek, hodit se do gala a vyrazit na kýženou slávu, abych nejen udělal oslavenci radost, ale také, abych užil, ale především přijal vše, co bylo pro mě, jako pro hosta připraveno. Přijměme i my jedno takové pozvání na 8. září. Udělejme si čas a zkusme si ho vyhradit, co nejvíc můžeme, protože zdržet se na osla-

vě jen chvíli je fakt škoda a spěch, jak dobře víme, nikomu neprospívá. Jaký dárek připravit té, která už největší dar a odměnu obdržela? Neviděl jsem ženu, kterou by urazila kytice květin. Mám na mysli jak luční kvítí položené na oltáři, tak i pořádný puget růží z ohlazených kuliček, který se každému z nás vměstná do kapsy. A co obléci si máme? Dress code této oslavy, je ve svátosti smíření roucho obnovené v bělost. Pak už jen vyrazit na oslavu, protože pozvaných je mnoho. Přijmeš-li pozvání, tak neodejdeš s prázdnou, tak vyraz na oslavu hned. Hostina je už připravena rukama té, která od pradávna viděla potřeby hostů, třeba onehdy na svatbě!

*P. Mgr. Dmytro Romanovský
administrátor ŘKF Čáslav*

Relikvie Svatého Kříže putuje Blízkým východem

Relikvie Svatého Kříže v kostele sv. Jana Křtitele v iráckém Karakoši, srpen 2021. Foto: mate.githay / Facebook

Ačkoli křesťané v různých blízkovýchodních zemích mohou svobodně prožívat svou víru, mnozí z nich se nikdy nevzdají na pouť do Svaté země. Jeruzalémská františkánská kustodie jim v těchto letech měsících vyšla vstříc tím, že přinesla jednu významnou část Svaté země – relikvii svatého Kříže – do jejich farností. Během putování Blízkým východem nyní relikvii uctívají věřící v iráckém Karakoši, městě na Ninivské planině, které letos na jaře navštívil papež František.

Do karakošského kostela Panny Marie, počaté bez poskvrny prvotního hříchu, relikvie dorazila před několika dny, 17. srpna, vysvětluje otec Noor Tamas z Kustodie Svaté země.

„Pro lidi to bylo velké překvapení, protože věděli o organizaci modlitebního setkání, ale netušili, že budou moci uctít

tuto relikvii. Kostel Panny Marie Neposkvrněné, který navštívil papež František, byl plný lidí. Lidé vnímali blízkost ke Svaté zemi a také svou důležitost – někdo si na ně vzpomněl a vyslal za nimi kousek Svaté země, kterou oni ani ve snu nenavštíví, ačkoli žijí geograficky tak blízko Izraeli. Relikvie svatého Kříže je to nejdůležitější, co v Kustodii máme. Lidé cítili, že díky této relikvii a papežově návštěvě Karakoš není nějaké malé, neznámé město, ale místo důležité pro všechny blízkovýchodní křesťany. Cítili, že jsou milováni jako všichni ostatní...“

Otec Noor Tamas se spolu s relikvií svatého Kříže vrátil do svého rodného Karakoše.

„Byl to pro mne velice důležitý moment. Vzhledem k tomu, že žiji ve Svaté zemi, mohu vidět a dotýkat se: posled-

ních osm měsíců jsem pracoval jako sakristán v bazilice Božího hrobu a mohl jsem se dotýkat toho největšího z naší víry. Mám tedy velkou radost, že mohu nést dál trochu z toho, čeho jsem se dotýkal a prožíval. Od července sdílím své prožitky s blízkovýchodními křesťany – nejprve v syrských františkánských farnostech, potom v Libanonu a nyní zde v Iráku, kde jsme začali v Karakoši a budeme s Boží pomocí pokračovat v Kurdistanu, v Irbílu.“

Putování relikvie provází výstava o místech Ježíšova života a působení, která blízkovýchodním křesťanům umožňuje vykonání pouti po Svaté zemi. Nazývá se „Země milovaná Ježíšem“.

„Sestává z dvaadvaceti panelů, každý se věnuje některé ze svatyní. První panely popisují vznik a dějiny Kustodie Svaté země a poté se již návštěvník ubírá od nazaretského Zvěstování k jeruzalémskému Božímu hrobu. Lidí pohled na fotografie dojmá, dokonce pláče, když vidí Boží hrob a Betlém. Chtěl bych zde tlumočit hlas mnoha těchto chudých lidí, kteří žijí jen několik hodin autem od Svaté země, ale z politických důvodů se tam nemohou vydat. Doufejme, že si na ně někdo vzpomene a pomůže jim, aby mohli putovat za Zmrtvýchvstalým Ježíšem. S Ukřížovaným se totiž potkávají každý den.“

Uzavírá irácký františkán, o. Noor Tamas.

církev.cz

Ředitel Centra rodinných studií představuje globální pakt o rodině

Svatý stolec nedávno informoval o úmyslu vypracovat globální pakt o rodině, na kterém by se podílely katolické univerzity ze všech světadílů. Dokument by měl předložit konkrétní praktická doporučení k uskutečňování prorodinné politiky ve všech sociálních kontextech. Podle ředitele Mezinárodního centra rodinných studií, Francesca Bellettiho, se s ním

veřejnost seznámí ještě před Světovým setkáním rodin, plánovaným na červen příštího roku v Římě.

Základem naší práce bude sběr informací, potřebných k poznání „zdravotního stavu“ dnešních rodin po celém světě, vysvětluje Francesco Belletti pro naše mikrofony:

„Zapojili jsme všechny katolické uni-

verzity po celém světě a další univerzity, které se vztahují k sociální nauce církve. Zaslali jsme jim dotazníky, ke kterým budou moci připojit své komentáře a hodnocení. Zároveň je žádáme, aby nám předali výsledky svých nejnovějších studií o rodině. Všechny tyto údaje jsou nezbytné k tomu, abychom na rodinu pohlíželi v její konkrétnosti, jak vybízí

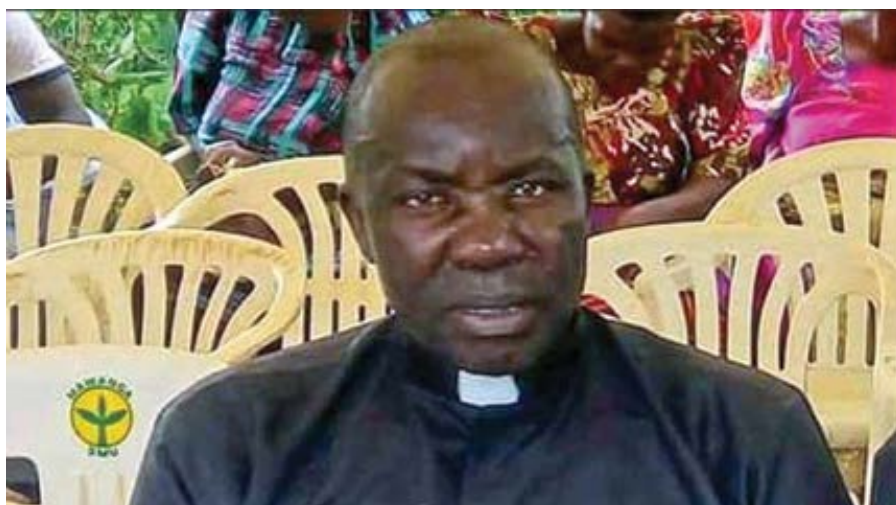
druhá kapitola apoštolské posynodální exhortace *Amoris laetitia*. K následnému zpracování dat jsme založili mezinárodní tým. Naslouchání a sběr informací povede k určení toho, co se nazývá osvědčenou praxí. Dnes je těžké uvést nějaký konkrétní příklad, ale celkově lze říci, že nový dokument zvýrazní rodinu jako zdroj užitečný pro celou společnost.

Výsledky naší práce poslouží všem sdružením, institucím a církevním organizacím, které pracují s rodinou, podporují ji a poukazují na její hodnotu sociálního kapitálu v každém celku.“

Uvedl pro Vatikánský rozhlas ředitel Mezinárodního centra rodinných studií.

Vatican News

Katolický kněz zabit v hádce o půdu

P. Josephat Kasambula. Foto: blizz.co.ug

Páter Josephat Kasambula z diecéze Kiyinda-Mityana zemřel.

Kněz byl brutálně zavražděn ve středě večer 18. srpna ve vesnici Lukunyu v okrese Gomba nedaleko mambské přístávací dráhy u jezera Wamala, kam se šel podívat na svou farmu.

Podle očitých svědků pátera Kasambulu ubodal muž, který pronikl na jeho patnáctiakový pozemek.

„Když Boží muž přišel na svou farmu, zjistil, že tam v jeho domě bydlí ten člověk. Snažil se ho zeptat, jak na farmu přišel, a nedostal žádnou odpověď,“ sdělil ve čtvrtek deníku *Daily Monitor* pan Sam Kalule, obyvatel Mamby.

„Kněz nařídil lidem, kteří ho doprovázeli, aby šli do domu a všechno vyházeli, ale když vstoupili dovnitř, kněz a podezřelý zůstali venku a muž se na kněze vrhl a bodnutím do zad ho okamžitě usmrtil,“ dodal.

K incidentu došlo kolem šesté hodiny večer.

Po zabití kněze podezřelý utekl. Pan Kalule řekl, že podezřelý byl jistě pod vlivem marihuany, protože jde o známého narkomana.

Pan Joseph Sseyuya, předseda správní oblasti Kyegonza, uvedl, že zesnulý farmu vlastnil přes dvacet let, ale dlouho ji nenavštívil.

„Podezřelý, který se narodil v tomto kraji, využil toho, že kněz farmu pravidelně nenavštěvoval, a zabydlel se v jeho domě. Také tam bez vědomí majitele pěstoval sezónní plodiny, jako například kuřička a fazole, a prodával je,“ řekl.

V době úmrtí bylo páteru Kasambulovi šedesát osm let a byl vikářem farnosti Lwamata v okrese Kiboga.

Paní Lydia Tumushabe, mluvčí katolické oblastní policie, sdělila, že tamější detektivové začali toho večera podezřelého hledat a bude brzy zatčen.

Jessica Nabukenya
monitor.co.ug

SLOVO KNĚZE

Tak dnes je „Mezinárodní den pejsků“ (psáno 26. 8.), jsem se dověděl ze sociálních sítí. Och, jak bych byl ochuzen o vědomosti potřebné k životu, nebýt facebooku. Vůbec, sociální sítě jsou bohaté na dojemná videa, kdy se zachraňují různá zvířátka z rukou nezodpovědných majitelů a jak, díky obětavé péči, získávají opět svou zvířecí důstojnost. A tak můžeme vidět ve finále těchto srdcervoucích příběhů psíka či kočičku, jak vesele mrská předními pacičkami a místo zadních se otáčejí kolečka. A takováto videa mají často lajků více než kterákoliv jiná. Možná mnozí viděli filmové drama *Koně se také střelí*. Já ho viděl jenom jednou a před mnoha lety, ale utkvělo mi v paměti. Ve své době muselo zasáhnout mnoho lidí a nutit je k přemýšlení o tom, kam až může dovést člověka „odlidštěná společnost“. Často přemýšlím, jak se za tu dobu vše změnilo. Ano, k určitým změnám došlo. Člověk, i pod tlakem vnějšího okolí, se začal ke zvířatům mnohde chovat lépe a v některých zemích je trestné zvířata bezdůvodně zabíjet, psům určitých plemen se již nekupírují uši ani ocásky, protože je to týrání, jsou zakládány „penziony“ pro vysloužilé slepice i krávy... Naskytá se tedy otázka: je svět lepší než v době, kterou popisuje film? Nevím, je prostě jiný. Možná by ten film dnes již nikoho nešokoval. Vždyť je přece běžné si zažádat o ukončení života, někde i v dětském věku a kde to ještě není uzákoněno, tak tam se „bojovníci“ za právo na eutanázii vždycky najdou. Jen doufám, že se jednou nedočkáme filmového (nebo skutečného) dramatu, kde přijede policie pro pachatele, který zastřelí koně se zlomenou nohou a bude se omlouvat tím, že lidé se přece taky zabíjejí, když trpí...

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
farář farnosti Lomnice nad Popelkou,
Libštát a Nová Ves nad Popelkou

9. JAK ZEMŘEL SV. JOSEF?

10 věcí, které byste měli vědět o sv. Josefu

Papež František ustanovil, že od 8. prosince 2021 se bude slavit zvláštní Rok svatého Josefa, aby v něm všichni věřící v Krista mohli každý den upevňovat jeho příkladem svůj život z víry a v úplnosti plnit Boží vůli. Dosažení tohoto velmi žádoucího cíle podpoří v první řadě dar posvátných odpustků, který Apoštolská penitenciárie tímto dekretem, vydaným podle úmyslu nejvyššího pontifika Františka, dobrotivě uděluje pro celý Rok svatého Josefa. Plnomocný odpustek se uděluje za obvyklých podmínek (svátostné vyznání, přijetí eucharistie a modlitba na úmysl nejvyššího pontifika) věřícím v Krista, kteří se v duchu odvrátí od jakéhokoliv hříchu a budou se účastnit Roku svatého Josefa za okolností a způsoby, jak to určuje tato Apoštolská penitenciárie.

A co víte o sv. Josefu vy, abyste se mohli konkrétně inspirovat jeho příkladem? V tomto miniseriálu vám přinášíme 10 věcí, které byste vědět měli.

9. Jak zemřel sv. Josef?

Mnohé tradice tvrdí, že Josef zemřel v náručí nebo v přítomnosti Ježíše a Marie.

O životě sv. Josefa, Ježíšova pěstouna, je toho fakticky známo jen málo. V evangeliích je zmíněn pouze několikrát a nikdy nic neříká. Avšak většina biblistů se domnívá, že Josef zemřel před Ježíšovým ukřižováním. Důvodem je zejména skutečnost, že Josef nebyl při ukřižování přítomen a v Janově evangeliu Ježíš svěříje svou matku někomu mimo svou rodinu (srov. Jan 19, 27).

S ohledem na tento historický scénář mnohé tradice tvrdí, že Josef zemřel v náručí nebo v přítomnosti Ježíše a Marie. Je to nádherný obraz, který vedl církev k tomu, že Josefa prohlásila patronem „šťastné smrti“. Existuje mnoho popisů tohoto okamžiku, ale jeden obzvláště působivý pochází ze spisů ctihodné matky Marie od Ježíše, z Agredy (známa též jako bilokující řeholnice).

Paolo de Matteis: Smrt sv. Josefa

O této epizodě píše v „Mystickém měs-tě Božím“ a uvádí ji jako soukromé zjevení. Poté se tento Boží muž s nejhlubší úctou obrátil ke Kristovi, našemu Pánovi, a snažil se před ním pokleknout. Ale nejmladší Ježíš k němu přistoupil, vzal ho do náruče, kde s hlavou spočívající na Ježíšových rukou svatý Josef řekl: „Můj nejvyšší Pane a Bože, Synu věčného Otce, Stvořiteli a Vykupiteli světa, uděl své požehnání svému služebníkovu a dílu svých rukou. Odpusť mi, ó nejmilosrdnější Králi, viny, kterých jsem se dopustil ve tvé službě a společnosti. Chválím a vyvyšuji Tě a vzdávám ti věčné a srdečné díky za to, že jsi mne ve své nevýslovné dobrotivosti zvolil za snoubence své pravé Matky. Tvá velikost a sláva buďte mým důkličiněním po celou věčnost.“ Vykupitel světa mu udělil své požehnání slovy: „Otče můj, odpočívej v pokoji a v milos-

ti mého věčného Otce a mé. Prorokům a svatým, kteří tě očekávají v předpekli, přines radostnou zvěst o jejich blížícím se vykolení.“ Při těchto Ježíšových slovech, když spočíval v jeho náručí, přšťastný svatý Josef zemřel a Pán mu sám zavřel oči. Ať už se stalo cokoli, Josef jistě zemřel „šťastnou smrtí“ v přítomnosti té nejvíce milující ženy a syna na celém světě. Zde je krátká modlitba ke sv. Josefu, která jej žádá o přimluvu, aby i naše smrt byla „šťastná“. Svatý Josefe, který jsi naposledy vydechl v náručí Ježíše a Marie, získej pro mne tuto milost, abych mohl vydat svou duši ve chvále a pokud nebudu schopen nahlas, pak alespoň v duchu řekl: „Ježíši, Marie a Josefe, vám obětují své srdce i duši. Amen.“

Aleteia.org
Překlad Pavel Štíčka

CÍRKEV NA MISII, NEBO CÍRKEV NA SCHŮZÍCH?

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

Roku 2013 v den Slavnosti Ježíše Krista Krále završil papež František práci synody biskupů za rok 2012 apoštolskou exhortací *Evangelii gaudium* (Radost evangelia), v níž celou církev důrazně vyzval „k nové etapě evangelizace“. Katolictví, naléhal papež, se musí posunout od udržování k misii: „přejít od pouhé konzervující pastorace k pastoraci rozhodně misijní“. Tato služba by pak měla zmocňovat všechny lid církve k misii, neboť církev 21. století musí sama sebe chápat jako „společenství učedníků misionářů“, kteří jsou v „trvalém misijním stavu“, protože církev nežije sama pro sebe, nýbrž pro „evangelizaci současného světa“.

O necelých osm let později kardinál Mario Grech, generální sekretář synody biskupů, představil komplexní – někdo by mohl říct, že komplikovaný – plán rozsáhlých konzultací na diecézní, národní, kontinentální a mezinárodní úrovni v rámci příprav na synodu o „synodalitě“, který se má konat v říjnu 2023 v Římě. Jeden nadšenec tento dvouletý proces popsal jako „nejdůležitější celosvětový katolický proces od 2. vatikánského koncilu“. Můj vlastní odhad – na základě americké katolické „Výzvy k akci“ v letech 1974–76 a nynější německé „synodální cesty“ – je spíše takový, že se do kardinálových nespočetných poradních „fází“ před synodou 2023 naplno zapojí jen lidé, kteří rádi chodí na schůze, aby se s podobně smýšlejícími po-

dělili o své stížnosti na nynější stav katolictví. Zbytek církve nebo alespoň její živé součásti budou zaměstnány jinak a budou se věnovat úkolu, k němuž nás všechny papež František kdysi vyzval: „evangelizaci současného světa“.

Posun od církve na misii k církvi na schůzích není krok vpřed.

O tom, že se církev musí věnovat misii, včetně misie mezi nedostatečně katechizovanými katolíky, kteří se houfně vzdalují od víry, není třeba diskutovat. Pandemie nepochybně urychlila úbytek praktikujících katolíků. Tento exodus z kostelních lavic však probíhal už před tím, než se svět doslechl o wuchanských virologických laboratořích a covidu-19. Tento odliv je z části odrazem zhoubných vlivů kultury, která ve svých laskavějších chvílích katolickou víru a praxi možná toleruje jako životní styl, ale neoblomně odporuje představě, že katolictví je nositelem trvalých evangelijních pravd, jež vedou k osobnímu štěstí a společenské solidaritě. Zmíněný exodus je též vedlejším produktem desítek let nevhodné katecheze a chabého kázání, takže ve většině západního světa dnes nejvzdělanější katolíci v dějinách vědí o katolictví pravděpodobně méně než jejich prarodiče – a tudíž také méně věří.

Vážnost této výzvy ilustrují údaje z nedávného průzkumu v Itálii. V roce 1995 se k víře v posmrtný život hlásilo 41 procent

dotazovaných; dnes v posmrtný život věří 28,6 procent. Ve stejném časovém rozmezí se počet těch, kdo život po smrti jednoznačně popírají, téměř zdvojnásobil, a sice z 10,4 na 19,5 procent. Ostatní na tuto otázku nejspíš nemají vyhraněný názor. Pomyslete však na to, co znamená, že z těchto počtů pevně věří v posmrtný život pouze tři Italové z deseti.

Anglikánský biblista N. T. Wright, který brilantně obhájí historickou pravdivost Kristova vzkříšení, také napsal, že neexistují žádné důkazy o nějaké formě raného křesťanství, která by důrazně netvrdila, že Ježíš Nazaretský byl vzkříšen k nové a ještě bohatší formě života – k životu dostupnému všem, kdo vyznávají víru v něho a žijí jako jeho přátelé a učedníci. Co platilo před dvěma tisíci lety, platí i dnes: Není-li víry ve Velikonoce či ve vzkříšení k věčnému životu těch, kdo zemřeli v Kristu, pak není křesťanství. Tečka. A pokud je podle tohoto měřítka Itálie postkřesťanskou společností a kulturou, pak situace v dalších částech oblasti, která kdysi představovala západní křesťanstvo, je nejspíš ještě chmurnější.

Není příliš zřejmé, jak dva roky dovnitř zaměřeného katolického klábosení v předsynodních církevních diskusních skupinách, vedeného pod hlavičkou „rozpoznání“ o „synodální církvi“, naznačí východisko z tohoto odklonu od základních křesťanských přesvědčení, který je příčinou dnešního prudkého úbytku praktikujících katolíků. Církev by teď neměla trávit čas na schůzích. Doba si žádá církev na misii, která zvěstuje Ježíše Krista jako odpověď na otázku, jíž je každý lidský život.

George Weigel
First Things
Přeložila Alena Švecová

George Weigel
spisovatel, životopisec Jana Pavla II.

KARDINÁL MÜLLER O OMEZENÍCH TRADIČNÍ LATINSKÉ MŠE SVATÉ

Papežovým záměrem v jeho motu proprio *Traditionis Custodes* je zajistit nebo obnovit jednotu církve. Navrhovaným prostředkem k tomu je úplné sjednocení římského ritu v podobě misálu Pavla VI. (včetně jeho pozdějších variant). Proto bylo drasticky omezeno slavení mše svaté v mimořádné formě římského ritu, jak ji zavedl papež Benedikt XVI. dokumentem *Summorum pontificum* (2007) na základě misálu, který existoval od Pia V. (1570) do pontifikátu Jana XXIII. (1962). Zjevným záměrem je odsoudit mimořádnou formu v dlouhodobém horizontu k zániku.

V „Listu biskupům celého světa“, který je přílohou motu proprio, se papež František snaží vysvětlit motivy, které ho jakožto nositele nejvyšší autority církve přiměly k omezení liturgie v mimořádné formě. Kromě prezentace jeho subjektivních reakcí by však byla na místě i striktní a logicky srozumitelná teologická argumentace. Papežská autorita totiž nespočívá v tom, že povrchně vyžaduje od věřících pouhou poslušnost, tj. formální podřízení vůle, ale mnohem podstatněji v tom, že umožňuje věřícím, aby se nechali přesvědčit také souhlasem rozumu. Jak napsal svatý Pavel, zdvořilý vůči svým často zcela nezkrotným Korinťanům: „Ve shromáždění však – abych poučil i druhé – raději řeknu pět slov srozumitelně než tisíce slov ve vytržení.“ (srov. 1K 14,19)

Tento zřetelný rozpor mezi dobrým úmyslem a špatným provedením vzniká vždy tam, kde jsou námitky kompetentních zaměstnanců vnímány jako překážka záměrů jejich nadřízených, a které se proto raději ani nevyslovují. Jakkoli mohou být odkazy na II. vatikánský koncil vítané, je třeba dbát na to, aby výroky koncilu byly používány přesně a v souvislostech. Citát svatého Augustina o příslušnosti k církvi „tělem“ a „srdcem“ (*Lumen gentium* 14) se vztahuje k plné církevní příslušnosti ke katolické víře. Spočívá ve viditelném začlenění do

Foto: Veronika Skalicka / Člověk a Víra

Klíč ke katolickému chápání liturgie spočívá v poznání, že podstata svátostí je církvi dána jako viditelné znamení a prostředek neviditelné milosti na základě Božího zákona.

Kristova těla (věroučného, svátostného, církevně–hierarchického společenství) a také ve spojení srdce, tj. v Duchu svatém. To však neznamená poslušnost papeži a biskupům v disciplíně svátostí, ale posvěcující milost, která nás plně zahrnuje do neviditelné církve jakožto společenství s trojjediným Bohem.

Jednota ve vyznávání zjevené víry a slavení tajemství milosti v sedmi svátostech totiž v žádném případě nevyžaduje sterilní uniformitu vnější liturgické formy, jako by církev byla podobná jednomu z mezinárodních hotelových řetězců s jejich homogenním designem. Jednota věřících mezi sebou je zakořeněna v jednotě v Bohu skrze víru, naději a lásku a nemá nic společného s uniformitou vzhledu, pochodovým krokem vojenské formace nebo skupinovým myšlením doby moderních technologií.

I po tridentském koncilu existovala vždy určitá rozmanitost (hudební, slavnostní, regionální) v liturgickém uspo-

řádání mší svatých. Záměrem papeže Pia V. nebylo potlačit rozmanitost obřadů, ale spíše omezit zneužívání, které vedlo k ničivému nepochopení protestantských reformátorů, pokud jde o podstatu měsňní oběti (její obětní charakter a reálnou přítomnost). V misálu Pavla VI. se rozbíjí rituální (rubricistická) homogenizace právě proto, aby se překonalo mechanické provádění ve prospěch vnitřní a vnější aktivní účasti všech věřících v jejich jazycích a kulturách. Jednota latinského obřadu by však měla být zachována díky stejné základní liturgické struktuře a přesnému zaměření překladů na latinský originál.

Římská církev nesmí přenášet svou odpovědnost za jednotu kultu na biskupské konference. Řím musí dohlížet na překlady normativních textů misálu Pavla VI., a dokonce i biblických textů, které by mohly zastírat obsah víry. Domněnky, že lze „vylepšit“ *verba domini* (např. *pro multis* – „za mnohé“ – při konsekraci, *et*

ne nos inducas in tentationem – „a neuveď nás v pokušení“ – v modlitbě Otče náš), odporují pravdě víry a jednotě církve mnohem více než slavení mše svaté podle misálu Jana XXIII.

Klíč ke katolickému chápání liturgie spočívá v poznání, že podstata svátostí je církvi dána jako viditelné znamení a prostředek neviditelné milosti na základě Božího zákona, ale že je na Apoštolském stolci a v souladu se zákonem na biskupech, aby řídili vnější formu liturgie (pokud neexistuje již od apoštolských dob). (*Sacrosanctum Concilium*, 22 § 1)

Ustanovení *Traditionis Custodes* mají disciplinární, nikoliv dogmatickou povahu a mohou být znovu upravena kterýmkoliv budoucím papežem. Přirozené je třeba papeže v jeho péči o jednotu církve ve zjevené víře plně podpořit, pokud je slavení mše svaté podle misálu z roku 1962 výrazem odporu proti autoritě II. vatikánského koncilu, tedy když se v liturgickém a pastoračním řádu relativizuje nebo dokonce popírá učení víry a církevní etika.

V *Traditionis Custodes* papež právem trvá na bezpodmínečném uznání II. vatikánského koncilu. Katolíkem se nemůže nazývat ten, kdo se chce buď vrátit před II. vatikánský koncil (nebo jakýkoli jiný papežem uznaný koncil) jakožto doby „pravé“ církve, nebo chce tuto církev opustit jako mezikrok k „nové církvi“. Vůli papeže Františka navrátit k jednotě odsuzované takzvané „tradicionalisty“ (tj. odpůrce misálu Pavla VI.) lze poměřovat s mírou jeho odhodlání skoncovat s nesčetnými „pokrokářskými“ zneužitími liturgie (obnovené podle II. vatikánského koncilu), která se rovnají rouhání. Zpohanštění katolické liturgie – která ve své podstatě není ničím jiným než uctíváním jediného a trojjediného Boha – prostřednictvím mytologizace přírody, modloslužby životního prostředí a klimatu, jakož i představení s Pačamamou byly pro obnovu důstojné a pravověrné liturgie odrážející plnost katolické víry spíše kontraproduktivní.

Nikdo nemůže zavírat oči před skutečností, že i ti kněží a laici, kteří slouží mši svatou podle misálu svatého Pavla VI., jsou dnes obecně hanobeni jako tradicionalisté. Učení II. vatikánského kon-

Foto: Veronika Skalicka / Člověk a Víra

cilu o jedinečnosti vykoupení v Kristu, plné realizaci Kristovy církve v katolické církvi, niterné podstatě katolické liturgie jako adorace Boha a zprostředkování milosti, Zjevení a jeho přítomnosti v Písmu a apoštolské tradici, neomylnosti magisteria, primát papeže, svátostnost církve, důstojnost kněžství, posvátnost a nerozlučitelnost manželství – to vše většina německých biskupů a laických funkcionářů hereticky popírá v otevřeném rozporu s II. vatikánským koncilem (i když to maskuje pastoračními frázemi).

A přes všechno zdánlivé nadšení, které projevují vůči papeži Františkovi, otevřeně popírají autoritu, kterou mu jako Petrovu nástupci udělil Kristus. Dokument Kongregace pro nauku víry o nemožnosti legitimizovat stejnopohlavní a mimomanželské sexuální styky prostřednictvím požehnání je německými (a nejen německými) biskupy, kněžími a teology zesměšňován jako pouhý názor nedostatečně kvalifikovaných kuriálních úředníků. Zde je vidět ohrožení jednoty církve ve zjevené víře, které svým rozsahem připomíná protestantské odlučení od Říma v 16. století. Vzhledem k nerovnoměrnosti mezi poměrně skromnou reakcí na masivní útoky na jednotu církve ze strany německé „Syno-

dální cesty“ (stejně jako ze strany jiných pseudoreform) a tvrdým ukázněním menšiny inklinující ke starému obřadu se mi vybavuje obraz pomýleného hasičského sboru, který – místo aby zachraňoval hořící dům – zachraňuje nejprve malou stodolu vedle něj.

Bez sebemenší empatie je ignorováno náboženské citění (často mladých) účastníků mší svatých slavených podle misálu Jana XXIII. (1962). Místo aby pastýř ocenil vůni ovcí, tvrdě je udeří berlou. Také se mi zdá prostě nespravedlivé zrušit slavení „starého“ obřadu jen proto, že přitahuje některé problematické lidi: *Abusus non tollit usum*.

Zvláštní pozornost si v *Traditionis Custodes* zaslouží použití axiomu *lex orandi – lex credendi* („řád modlitby je řádem víry“). Tato fráze se poprvé objevuje v antipelagijském Indiculu („Seznam pověr a pohanských zvyklostí“), který hovořil o „svátosti kněžských modliteb, předané apoštoly, aby byla slavena jednotně po celém světě a v celé katolické církvi, takže pravidlo modlitby je pravidlem víry“. (*Denzinger Hünermann, Enchiridion symbolorum* 3) To se týká podstaty svátostí (ve znameních

dokončení na str. 12

KNĚZ, KTERÝ NEMÁ STAROST O DUŠE, SE STÁVÁ NEUŽITEČNÝM

Rozhovor s kardinálem Robertem Sarahem, bývalým prefektem kongregace pro bohoslužbu a svátosti: „Dnešní pastorační se zabývá především tělem, tělesným životem, hmotnými záležitostmi“. Krize povolání a liturgická otázka.

Kardinál Robert Sarah. Foto: Paval Hadzinski / flickr.com

Eminence, kde podle Vašeho názoru leží důvod dnešní krize kněžství?

V naší společnosti je v krizi vše, co v sobě nese jasná znamení stability, neměnnosti a věčnosti, například manželství a kněžství. Člověk současnosti žije z věcí, které jsou bezprostřední a hmotné, ze smyslových vjemů a emotivních popudů. Je pro něj obtížné pozvednout se, byť třeba jen v myšlení, k abstraktním hodnotám a ideálům. Připustit, že lze nasazovat svůj život pro duchovní a nadpřirozené hodnoty, které nepřinášejí okamžitý materiální a psychologický užitek, se zdá nemožné či nesmyslné. I kněžský život se stal obětí této krize modernity, kterou lze označit za „metafyzickou“ a nadpřirozenou krizi lidské existence.

Dalo by se také říct, že se jedná o krizi víry?

Kněžské povolání se vždy rodí v kon-

textu víry života osoby a společenství, ať jde o rodinu či farnost. Bez víry v Boha by nešlo pochopit, proč natrvalo darovat svůj život Kristu, Církvi, duším. Pro mnohé naše současníky je kněžství něčím „neužitečným“, něčím, co je k ničemu, nehodnotným životem a jeho jedinou cenu lze spatřovat pouze v péči o hmotné potřeby bližních. Avšak proto není třeba být knězem. Tuto pomoc je možné poskytovat i za jiných životních podmínek. V okamžiku, kdy jsme se rozhodli následovat kněžské povolání, rozhodli jsme se pro to, že budeme zpřítomňovat Krista ve světě, na této zemi, že budeme odrážet světlo Slunce, kterým je Kristus. Rozhodli jsme se pro přijetí a rozvíjení poslání, které Kristus před svým návratem k Otci odkázal a svěřil svým apoštolům. Tato zdánlivá „neužitečnost“ našeho povolání je prvním a nezaměnitelným znamením smyslu našeho života a našeho poslání, v nichž se světu odhaluje evangelní dar jako životní styl a program, který je podle Kristova uč-

ní člověkem dosažitelný. Je zde ovšem také o jeden nezanedbatelný vnitro-církevní faktor, který, zvláště po druhém vatikánském koncilu, se stal komplicem jisté liberální, antropocentrické teologie a ochudil tak povahu a totožnost katolického kněžství, neboť mu přisoudil funkcionální a horizontální rozměr. Tato teologie, která se v Církvi prosadila, a která byla podporována mnohými koncilními otci před, během a po sněmovní práci, nepředstavuje ani stanovisko Církve ani většiny účastníků posledního koncilu. Toto „nekatolické“ myšlení, jak ho označil papež Pavel VI., bohužel proniklo do Církve, do teologických fakult, do seminářů a do farností a znečistilo učení o kněžství a praktický život mnoha kněží, což způsobilo krizi nedozírných rozměrů. Myslím na všechny kněze, kteří se dostali do obtíží a na ty, kteří v posledních desetiletích svou službu opustili.

Někteří si myslí, že problém poklesu kněžských povolání by byl řešitelný zrušením kněžského celibátu: bylo by to skutečně řešením anebo jen cestou, jak se přizpůsobit stávající situaci?

Nedávno jsem, společně s papežem Benediktem XVI., věnoval celou knihu tématu kněžského celibátu. Jakmile dochází k úbytku kněžských povolání, začne se pravidelně vznášet argument celibátu jako příčiny tohoto poklesu či důvodu odmítnutí vstoupit do semináře ze strany některých povolání. Ale tento starý argument není než záminkou a výmluvou. Kněžský celibát v Církvi je jedním z nevymluvnějších znamení nadpřirozené a transcendentní povahy kněžství, která odpovídá vůli Krista. Jde

o dar, který Církev ochraňovala od svých počátků, od apoštolských dob a držela se ho jako znamení svého připodobnění ke Kristu. Kněz se má podobat Kristu, ženichovi Církve. Nemá jiné lásky než Církev a duše, za něž obětuje vlastní život, stejně jako Ježíš. Toto znamení / skandál je pro dnešní svět užitečnější než kdykoliv jindy, zvláště pro soudobou mládež, která je nasáklá pansexualistickou a erotickou kulturou naší společnosti, šířenou především všepronikajícími *masmédií*. Právě mladí lidé potřebují vzory nezištné a velkorysé lásky, potřebují školu autentického a nezaujatého milování, v němž se odhaluje krása daru lásky určeného všem bez vylučování toho či onoho, tak jak je to patrné u lásky Ježíše, našeho Pána, kterou nás zahrnuje. Aby toto svědectví bylo možné, je samozřejmě nezbytná formace a výchova k duchovní disciplíně a askenzi v seminářích a v místech náboženské formace, i z toho důvodu, že příležitosti k pokušení neschází a kněz, který má žít v souladu se svým povoláním, musí žít asketicky, aby se udržel a měl sílu pro každodenní boj o setrvání ve věrnosti. Tato moje poslední kniha je pokorným pokusem pomoci a podpory nabídnuté kněžím, je sdělením naděje a radosti z krásy našeho poslání.

Kdysi se kněz označoval jako „otec“, čímž se poukazovalo na jeho „péči o duše“. Dnes se už takto nevyjadřujeme a namísto toho se na kněze obracíme oslovením „pane faráři“. Je to znamením časů?

Kněžský život je dnes ohrožen mnoha nebezpečími. Vyskytují se situace, které více než v minulosti vystavují zkoušce mravní integrity kněží, zvláště těch mladších. Nedostatečnost lidské a náboženské výchovy v rodinách je prostým faktem. Mnoho mladých vyrostlo v rodinách, v nichž byli přenecháni sobě samým, byli vystaveni vlivu špatných

Foto: Jiří Štátek / Člověk a Víra

kamarádů, trávili neúměrný čas před televizí a na internetu, vyrůstali sami a v izolaci, bez životních vzorů, jejich lidská, citová a náboženská výchova byla nezdělaná a špatná a promítá se následně do jejich služby. Nebyli ani vychováni k tomu, aby si dobře zorganizovali svůj denní čas, vysedávají dlouhé hodiny u internetu nebo jsou zaměstnáni mobilem, což po čase podlomí jejich schopnost kritického myšlení, posuzování a hodnocení věcí, které sami vidí a čtou, z jejich životů se vytratí ticho a meditace. Začnou žít z toho, co se bezprostředně nabízí jejich smyslům a nenásledují správný úsudek rozumu. Tak se proměňují v loutky ovládané někým jiným.

Tady vidíme, proč je péče o vlastní lidský profil tak důležitá v době přípravy na kněžskou službu. Rovněž nedostatečná teologická a doktrinární formace mnohých kněží je důvodem, proč snadněji podléhají hříchu. Je pravda, že k vyhnutí se hříchu nestačí solidní vzdělání, avšak dobré teologické vzdělání, dobrá četba, dobré duchovní vedení představují pevnou půdu pro vlastní duchovní život. Ještě před péčí o život druhých musí kněz pečovat o svůj vlastní život a nepřenechat svou formaci náhodným a povrchním

vlivům, jimž pak podléhá po celou dobu své existence. Z toho je patrné, jak důležité jsou vedení a výchova duší, duchovní vášeň pro ně, „*animarum zelus*“, jež spočívá v zájmu pastýře o věčnou spásu věřících svěřených do jeho péče.

V svém kázání na Zelený čtvrtek 5. dubna 2012 Benedikt XVI. řekl: „My kněží se staráme o celého člověka... nedělá nám starost jenom tělo, ale zvláště potřeby duše osob, které trpí násilným svými právy či zničenou láskou; osob, které tápou v temnotě a nevidí pravdu, které trpí nedostatkem pravdy a lásky. Činí nám starost spása člověka s jeho tělem a duší. A jakožto kněží Ježíše Krista tak činíme s horlivostí. Kněz nikdy nepatří sám sobě. Lidé musí vnímat náš zápal, díky němuž přinášíme důvěryhodné svědectví pro evangelium Ježíše Krista.“

Jenže dnes se o evangeliu mluví málo a o duších neslyšíme takřka vůbec. Dnešní pastorační práce se stará hlavně o tělo, o tělesný život, o hmotné záležitosti. Když Ježíš říká „co prospěje člověku, když získá celý svět, ale svou duši ztratí?“, všechny moderní překlady znějí „ale svůj život ztratí?“ (Mt 16,26). Podobně i při svátém přijímání: latinský text říká: „*Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.*“ Poslední část se zde běžně překládá „a budu zachráněn“ (v italštině *ed io sarò salvato*). Kněz pečuje o duše. Pokud se nestará o duše, stává se neúčinným. Pro kněze to znamená starat se

Kněz se má podobat Kristu, ženichovi Církve. Nemá jiné lásky než Církev a duše, za něž obětuje vlastní život, stejně jako Ježíš.

Foto: Catholic Church England and Wales / flickr.com

o bližního, být „kurátorem“ (tj. pečovatelem) jako svatý Jean Maria Vianney“.

Eminence, donedávna jste byl prefektem kongregace pro bohoslužbu a svátosti a často jste mluvil o nutnosti obracet se stále více k Bohu i formou slavení kultu tak, že zůstáváme „conversi ad Dominum“ (obrácení k Pánu). Co to znamená?

„*Conversi ad Dominum*“ ve svaté liturgii znamená uznání Toho, který je skutečným středem. Kvůli Němu se v ní všechno děje: „skrze Krista, s Kristem a v Kristu“, jak se recituje v doxologii eucharistického kánonu. Často jsem říkal i psal: v Církvi je třeba se opět vrátit k této centralitě Krista v liturgii. V letech po druhém vatikánském koncilu byla nadměrně zdůrazněna centralita společnosti, shromáždění věřících. V knize *Úvod do liturgie* od Benedikta XVI. zaznívají významná a důležitá slova k této teologické a liturgické stránce života Církve. Pokud společnost slavící božská tajemství nemá jasné vědomí centralitě Krista v liturgii, vystavuje se nebezpečí dezorientace, ztráty středu a rovnováhy. Povstává riziko budování liturgie podle vlastních idejí a vlastních potřeb, zatímco liturgie je darem, který je nám přístupný v Církvi, ale který pochází shů-

ry jako dar Nejsvětější Trojice, od níž má svůj původ jednota Církve zjevná v jejím vyznání (*lex credendi*) a v její živoucí praxi (*lex orandi*). Tato jednota není uniformitou, nýbrž prostorem, v němž nachází své místo všechny liturgické tradice Východu a Západu, v nichž Církev slaví Tajemství Krista a je tím poslušná onomu „to činíte na mou památku“ s vírou ve svátostnou Přítomnost lásky, čímž se připravuje Jeho druhý a definitivní příchod. Dokument *Sacrosanctum Concilium* nám navíc ukládá, abychom chránili a zachovali toto cenné dědictví liturgických tradic (srov. SC n.4). Návrat ke slavení *ad Orientem* by znamenal rozhodný krok k „nápravě“ liturgie a k opětovnému osvojení si toho, co nám patří od věků a co nemůžeme vymazat, neboť Kristus je Pán, Střed, ne Církev, ne my.

Pro papeže Benedikta XVI. je krize víry úzce spjata s krizí liturgie, a proto dal podnět k tomu, co mnozí označují jako „reforma liturgické reformy“, která našla svůj výraz i v jeho Motu proprio Summorum Pontificum. Zdá se, že dnes tyto jeho podněty upadly v zapomenutí a jsou dokonce kladeny překážky při jejich uskutečňování. Myslíte si, že bychom jim měli stále naslouchat?

Na papeže Benedikta XVI. budou dě-

jiny vzpomínat nejen jako na velkého teologa, jako na papeže *Summorum Pontificum*, papeže liturgického smíru, ekumenického mostu ke křesťanskému Východu prostřednictvím latinsko-gregoriánské liturgie, vůle obnovy křesťanských kořenů a jednoty Evropy proti všemu prázdnému laicismu, který ničí strukturu evropské kultury. Na základě *Summorum Pontificum*, navzdory mnohým obtížím a překážkám, se v Církvi nastoupila cesta k liturgické a duchovní reformě, o níž si myslím, že i přes její pomalost bude nezvratná. V Církvi se objevila nová generace mladých lidí a rodin, které navzdory určitým nesmiřitelným klerikálním postojům odporu proti úctyhodné latinsko-gregoriánské liturgii – klerikálním postojům kritizovaným při různých příležitostech papežem Františkem – ukazují, že tato liturgie má budoucnost, protože má minulost, dějiny svatosti a krásy, které nelze vymazat a zrušit ze dne na den. Církev není bitevním polem, na němž vítězí ti, kdo ničí duchovní vnímavost svých bratří ve víře. Jak řekl Benedikt XVI. francouzským biskupům: „V Církvi je místo pro všechny“, pokud spolu dokážeme jednat s respektem a žít společně ve chvále Pána v Jeho Církvi a setrvat v jedné pravé víře. Tak jako liturgická krize přivedla krizi víry, jak řekl Benedikt XVI., tak respekt k oběma latinským liturgickým formám (řádná a mimořádná), namířeným společným směrem k misijní evangelizaci, nám umožní vyjít z tohoto krizového tunelu, neboť na konci je vždy Kristovo světlo, které nás osvětluje při naší pouti dějinami.

Lorenzo Bertocchi

Il Timone

Přeložil Roman Cardal

Lorenzo Bertocchi
novinář, ředitel Il Timone, píše také pro
La Nuova Bussola quotidiana a La Verità

O DŮVĚRYHODNOSTI KATOLICKÉ CÍRKVE

Dvě tisíciletí hrála církev roli strážce a převozníka civilizace. Má však k tomu stále ještě prostředky a vůli?

Foto: vatican.va

Otec nesmí mezi své věrné děti vnášet nedůvěru a rozdělení. Pokoj a jednota se musí projevovat nejprve uvnitř církve.

Západního myšlení se zmocnily pochybnosti. Intelektuálové i politici hovoří o svém pocitu kolapsu. Tváří v tvář zhroutilí solidarity a rozpadu identity se někteří obrací na katolickou církev. Žádají ji, aby jednotlivcům, kteří zapoměli, co je spojuje jako jeden lid, poskytla důvod, proč mají žít společně. Úpěnlivě ji prosí, aby dodala trochu víc vřelosti a učinila chladnou drsnost konzumní společnosti snesitelnější. Když je zavražděn kněz, všech se to dotkne a mnozí se cítí naprosto otřeseni.

Je však církev schopna na tyto výzvy reagovat? Jistě už tuto roli strážce a převozníka civilizace hrála. Na sklonku existence římské říše věděla, jak předat dál plamen, jehož uhašením barbari hrozili. Má však stále ještě prostředky a vůli, aby dělala totéž i dnes?

V základu civilizace může být jen jedna skutečnost, která ji překonává: po-

svátná neproměnná. Malraux to vyjádřil realisticky: „Podstatou civilizace je to, co se shromažďuje kolem náboženství. Naše civilizace není schopna vybudovat chrám ani hrob. Buď bude přinucena najít svou základní hodnotu, nebo se rozpadne.“

Bez určitého posvátného základu se ruší ochranné a nepřekonatelné hranice. Zcela bezbožný svět se stává obrovským prostranstvím plovoucího písku. Všechno je nešťastně vystaveno vlivům svévolnosti. Za nepřítomnosti stability základu, který člověku uniká, jsou pokoj a radost – známky civilizace s dlouhou životností – neustále pohlcovány pocitem nejistoty. Strach z hrozícího nebezpečí je zárukou barbarských dob. Bez posvátného základu se každý svazek stává křehkým a vratkým.

Někteří katolickou církev žádají, aby plnila úlohu tohoto pevného základu. Chtěli by, aby se ujala společenské funk-

ce, konkrétně aby představovala ucelenou soustavu hodnot, kulturní a estetickou živnou půdu. Církev však nemůže nabídnout jinou posvátnou skutečnost než svou víru v Ježíše, Boha učiněného člověkem. Jejím jediným cílem je umožňovat setkávání lidí s Ježíšovou osobou. Morální a dogmatické učení, stejně jako mystické a liturgické dědictví tvoří pro toto zásadní a posvátné setkání odpovídající prostředí a nástroje. Z tohoto setkání se zrodila křesťanská civilizace. Krása a kultura jsou jejími plody.

K tomu, aby církev mohla reagovat na očekávání světa, musí tedy najít cestu zpět sama k sobě a přijmout slova svatého Pavla: „Rozhodl jsem se totiž, že mezi vámi nebudu znát nic než Ježíše Krista, a to Krista ukřižovaného.“ Musí se přestat považovat za náhradu humanismu či ekologie. Tyto skutečnosti, byť dobré a správné, jsou pro ni jen důsledkem jejího jedinečného pokladu, víry v Ježíše Krista.

Na církvi je tedy posvátné neporušené pouto, které ji s jistotou spojuje s Ježíšem. Pouto víry bez rozkolů a rozporů, pouto modlitby a liturgie bez přerušení či odmítnutí. Mohla by si snad církev bez této radikální kontinuity dělat dosud nárok na nějakou důvěryhodnost? Jedinou možností je pro ni organický a neustálý vývoj, který označujeme jako živá tradice. Posvátné nelze nařídít, přijímá se od Boha a předává se dál.

Nepochybně právě proto mohl Benedikt XVI. s autoritou prohlásit:

„V dějinách Liturgie je růst a pokrok, ale žádný zlom. Co bylo posvátné pro předcházející generace, zůstává posvátným a velkým i pro nás, a nemůže být znenadání zcela zakázáno nebo dokonce pokládáno za škodlivé. Všem přinese dobro, bude-li uchováno bohatství, které vyrostlo ve víře a v modlitbě církve, a dá-li se mu správné místo.“

V době, kdy se někteří teologové

snaží obnovit boje o liturgii a staví misál zrevidovaný tridentským koncilem proti misálu používanému od 70. let minulého století, je důležité toto připomínat. Pokud církev nebude schopna zachovat pokojnou kontinuitu svého spojení s Kristem, nebude moci světu nabízet „posvátno, jež duše spojuje“, vypůjčíme-li si Goethova slova.

Spory kvůli ritu ohrožují důvěryhodnost církve. Pokud církev ujišťuje o kontinuitě mezi takzvanou mší svatou sv. Pia V. a mší svatou Pavla VI., pak musí být schopna zajistit jejich pokojné soužití a vzájemné obohacování. Kdybychom radikálně vylučovali jednu formu ve prospěch druhé a prohlašovali je za neslučitelné, implicitně bychom uznali rozkol a změnu orientace. Potom by však již církev nemohla nabízet světu onu posvátnou kontinuitu, která jako jediná může zajistit pokoj. Živením liturgické války ve svých řadách církev pozbývá důvěryhod-

nosti a stává se hluchou vůči volání lidí. Naproti tomu liturgický smír je známkou pokoje, který může církev přinášet světu.

V sázce je tedy mnohem víc než prostá otázka kázně. Pokud by církev požadovala náhlou změnu své víry nebo liturgie, v jakém jménu by se opovážila oslovovat svět? Jediná její legitimita tkví v tom, že se důsledně drží své kontinuity.

Navíc pokud biskupové, kteří mají soužití a vzájemné obohacování obou liturgických forem na starost, nevykonávají svou autoritu v tomto smyslu, riskují, že se již nebudou jevit jako pastýři a strážci víry, kterou přijali, a ovcí, jež jim byly svěřeny, nýbrž jako političtí vůdci: jako komisaři aktuálně populární ideologie spíše než jako strážci trvalé tradice. Riskují, že ztratí důvěru lidí dobré vůle.

Otec nesmí mezi své věrné děti vnášet nedůvěru a rozdělení. Nesmí některé ponížovat tím, že je bude stavět proti druhým. Nemůže ostrakizovat některé

ze svých kněží. Pokoj a jednota, o nichž církev tvrdí, že je nabízí světu, se musí projevat nejprve uvnitř církve.

Pastorační násilí ani stranická ideologie v liturgických záležitostech nikdy nepřinesly ovoce jednoty. Utrpení věřících a očekávání světa jsou příliš veliké, než abychom vstupovali do těchto slepých uliček. V Boží církvi má místo každý!

*kardinál Robert Sarah
National Catholic Register
Přeložila Alena Švecová*

*Mons. Robert Sarah
emeritní prefekt Kongregace pro
bohoslužbu a svátosti*

dokončení ze str. 7

a slovech), ale nikoli liturgického obřadu, kterých bylo v patristické době několik (s různými variantami). Nelze jednoduše prohlásit nejnovější misál za jedinou platnou normu katolické víry, aniž by se rozlišovalo mezi „složkou neměnnou, ustanovenou Bohem, a částí podléhající změnám“. (*Sacrosanctum Concilium* 21). Mění se liturgické obřady nepředstavují odlišnou víru, ale spíše svědčí o jedné a téže apoštolské víře církve v jejich různých projevech.

Papežův list potvrzuje, že za určitých podmínek připouští slavení podle starší formy. Správně poukazuje na ústřední postavení římského kánonu v novějším misálu jako na jádro římského obřadu. Tím je zaručena klíčová kontinuita římské liturgie v její podstatě, organickém vývoji a vnitřní jednotě. Jistě lze očekávat, že příznivci starobylé liturgie uznají obnovenou liturgii; stejně jako stoupenec misálu Pavla VI. musí také vyznat, že mše svatá podle misálu Jana XXIII. je pravá a platná katolická liturgie, tj. obsahuje podstatu eucharistie ustanovené

Kristem, a proto existuje a může existovat pouze „jediná mše svatá všech dob“.

Trochu více znalostí katolické dogmatiky a dějin liturgie by mohlo působit proti nešťastnému formování stran stojících proti sobě a také uchránit biskupy před pokušením jednat autoritářsky, bez lásky a úzkoprse vůči zastáncům „staré“ mše svaté. Biskupové jsou Duchem svatým ustanoveni jako pastýři: „Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna“ (Sk 20, 28). Nejsou pouhými zástupci ústředního úřadu – s možností povýšení. Dobrého pastýře poznáte podle toho, že se více stará o spásu duší než o to, aby svým poddajným „dobrým chováním“ sám sebe doporučoval vyšší autoritě (1P 5, 1–4) Pokud stále platí zákon o tom, že bychom si neměli protirečit, pak logicky nelze kritizovat kariérismus v církvi a zároveň podporovat kariéristy.

Doufejme, že se Kongregace pro bohoslužbu a svátosti se svou novou autoritou nenechá opít mocí a nebude si myslet, že musí vést destruktivní kam-

paň proti společenstvím starého ritu – v bláhovém přesvědčení, že tím prokazují službu církvi a podporují II. vatikánský koncil.

Má-li *Traditionis Custodes* sloužit jednotě církve, může to znamenat pouze jednotu ve víře, která nám umožňuje „dojít k dokonalému poznání Božího Syna“, což znamená jednotu v pravdě a lásce. (srov. Ef 4, 12-15)

*kardinál Gerhard Müller
The Catholic Thing*

*Mons. Gerhard Ludwig Müller
byl papežem Benediktem XVI. jmenován
prefektem Kongregace pro nauku víry
(2012–2017), Papež František jej v červnu
2021 jmenoval členem Nejvyššího
tribunálu Apoštolské signatury*

ODMÍTAT PRÁZDNOU SLÁVU A NADUTOST

5. září 2021 – 23. neděle v mezidobí – Mk 7,31–37

Duccio di Buoninsegna: Ježíš otvírá oči muži, který se narodil slepý (1308–1311)

Jan Zlatoústý

Hluchoněmého, kterého přivedli, vzal stranou od zástupu, aby nekonal božské zázraky na veřejnosti, čímž nás poučil, že máme odmítat prázdnou slávu a nadutost: přeci nikdo nemůže takto konat zázraky, pokud nepěstuje zároveň pokoru a nemá za svou přítelkyni skromnost. A vložil prsty do uší, i když ho vlastně mohl uzdravit jen slovem, aby ukázal, že

z Boží moci bylo jeho tělo a jeho lidské konání spojené s božstvím. Pro Adamův hřích totiž na lidskou přirozenost dolehlo četné utrpení údů i poškození smyslů, proto když přišel Kristus, ukázal na sobě dokonalost lidské přirozenosti. A tak otevřel uši prsty a slinou dal řeč.

Béda

Pozdvihl oči k nebi, aby ukázal, že odtud je třeba hledat pro němého řeč, pro hluché sluch a pro všechny nemocné zdraví. Vzdychl nikoli proto, že by potřeboval tak moc o cosi prosit Otce a ještě s povzdechy, protože těm, kdo prosí, Otec dává. To vše udělal, aby nám dal příklad, jak vznášet k nebi své povzdechy, když si vyprošujeme pomoc nebeské lásky, ať už pro své omyly nebo pro omyly svých bližních.

Teofylakt

Toto je pro nás poučení, že když někomu prokážeme dobrodiní, nemáme očekávat žádný potlesk, žádnou chválu. A když jsme dobrodiní přijali, máme velebit, rozhlášovat a chválit skutky našich dobrodinců, i když si to nepřejí.

Jeroným

V mystickém smyslu Tyrus znamená úzké místo a označuje Judeu, které Pán říká: úzké je lůžko; a odchází k jiným národům. Sidon znamená lov. Naše pokolení je divoké, nezkrocené, podobné moru, protože je stále v pohybu a je tak nestálé.

Stranou od rozbourěných myšlenek, nezřízených činů a neuspořádaných řečí vždy vede toho, kdo si zaslouží uzdravení. A prsty, které vkládá do uší, jsou slova Ducha, dary Ducha, o kterém se říká: to je Boží prst! Sliny jsou božská milost rozvazující pouto, které spoutává ústa lidského rodu, aby neříkal: Věřím v Boha, otce všemohoucího atd. Pozdvihl oči k němu, vzdychl, tedy naučil nás vzdychat a zvedat poklady našeho srdce do nebe: protože vzdechy vnitřní lítosti očišťují lehkou radost těla. A uši byly otevřené pro hymny, písně a žalmy. Rozvazuje jazyk, aby vyšlo dobré slovo, které ani hrozby nedokáží umlčet.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

POZVÁNKA NA SMÍRNOU POUŤ

Brno, sobota 11. září 2021

Smírná pouť bude obětována

- za zastavení potratů
- za obrácení všech, kteří se na potratech podílejí
- za oběti potratů a za matky v pozeňnaném stavu

Průběh pouti

- 10:30 modlitba posvátného růžence a adorace Nejsvětější Svátosti v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně u Panny Marie Svatotomské – palladia města Brna, následuje krátká pobožnost ke sv. Ritě
- 11:30 Procesí od baziliky k Mariánskému sloupu na náměstí Svobody a poté do Loretánské kaple u kostela sv. Janů na Minoritské ulici
- 12:30 Pobožnost v Loretánské kapli zakončená požehnáním

Foto: zvestovani.neposkvrnene.cz

Informace o pouti jsou dostupné na stránkách zvestovani.neposkvrnene.cz.

NE POUHÉ SPOLEČENSTVÍ VĚŘÍCÍCH, ALE PŘÍTOMNOST JEŽÍŠE KRISTA NA OLTÁŘI JE HLAVNÍ DŮVOD PRO NÁVRAT DO KOSTELŮ

V italské Cremoně se letos 24.–27. srpna konal již 71. ročník pravidelné akce, která se nazývá Národní liturgický týden (*Settimana Liturgica Nazionale*). Zdravici zaslal této letošní akci ve jménu papeže Františka kardinál Pietro Parolin, vatikánský státní sekretář. Minulý rok se akce vzhledem k opatřením proti šíření koronaviru nemohla uskutečnit, což vtisklo letošnímu konání pečeť jistého zadostiučinění. Heslem setkání bylo Ježíšovo slovo: „Kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém...“ (srov. Mt 18,20). Kardinál ve svém textu nezamlčuje, že problémem církve v Itálii – a dodejme: nejen tam – nebyla pouze nemožnost účastnit se eucharistických bohoslužeb v době přísných hygienických opatření, nýbrž v současné době také neochota mnoha věřících se do kostelů opět vrátit. Hlavním prostředkem motivace, aby se lidé na mše svaté navrátili, má být ovšem, podle samotného motto „kde jsou dva nebo tři“, znovunalezení touhy lidí po společném setkávání „ve jménu Páně“.

Jak přípis státního sekretáře, tak témata samotných přednášek se prakticky neustále točí okolo setkávání lidí. Ti se však v omezené míře (třebas jen „dva nebo tři“) setkávali ve jménu Páně i v době protiepidemických opatření. Ba více: nechyběly velevýznamné hlasy z nitra církve, které pocitovaly nezastíranou radost z toho, že mše svaté byly zrušené nebo věřícím nepřístupné. Vždyť podle takových osvícených odborníků většina věřících mechanicky navštěvuje bohoslužby, ve kterých se konají pouze prázdné vnější obřady, jež sami věřící hlouběji nereflektují. Sami údajně nevědí, proč na tyto rity chodí, je to většinou jen otázka zvyku. Z této ustálené ritualistické letargie je covid vytrhl do soukromí, kde si svoji víru, ať sami, ať „dva nebo tři“, mohli najednou hlouběji uvědomovat. Problém je však v tom, že trend úpad-

Foto: settimanaliturgica2021.it

ku návštěvnosti bohoslužeb byl v Itálii – a opět dodejme: nejen tam – dlouhodobě hrozivý, především mládež se církvi dalece odcizila. Také možnost sledovat televizní přenosy, původně praktická náhrada pro ty, kteří se opravdu nemohou účastnit, se v rámci dalšího a dalšího zpohodlňování a vycházení vstříc lidu stala náhražkou, všeobecně považovanou za dostačující.

Ať tak či onak, lidu se evidentně již dlouho nepřipomínalo, jaká je samotná podstata mše svaté. Zatímco evangelický křesťan se zeptá: „Bratře, sestro, půjdeš v neděli do shromáždění?“, pro katolíka nepředstavuje samotné modlitební shromáždění věřících ještě zásadní důvod toho, proč přicházet na mši svatou. Nejdůležitější je totiž to, co se ve mši svaté odehrává na oltáři. Tím je samotná eucharistická přítomnost Kristova, a díky této přítomnosti také tajemné uskutečňování díla spásy. Právě proto, že Kristus na

oltáři je, jeho Tělo se za nás vydává a jeho Krev se za nás *prolévá*. Nikoli shromáždění lidu, ba ani osobní přijímání svátosti Eucharistie není ústředním momentem bohoslužby, nýbrž stále aktualizované spásné konání v oběti mše svaté. Proto také sledování eucharistické bohoslužby jen skrze sklo obrazovky představuje velmi nedostatečnou nápodobu skutečné účasti při eucharistickém proměňování. Od pamětníků jsme navíc mnozí ještě slyšeli vyznání těch, kteří nešetřili námahou, chodili v každém počasí na mši svatou dlouhé kilometry do kostela a zpět, v létě i neobutí. Cenili si nekonečné hodnoty oběti mše svaté a věděli, že Ten, který přichází, nás ve svém majestátu tolik převyšuje, a přitom se k nám ve své oběti kříže tak hluboko sklonil. A toto všechno ještě tajuplně pozůstavil v eucharistickém tajemství.

Kardinál Parolin užívá ve své zdravotní slovo papeže Františka z generální audi-

Foto: vaticannews.va

ence 3. 2. 2021 o tom, že „Ježíš Kristus není idea nebo sentiment, nýbrž živá osoba a tajemství historické události“. Chybí zde však aplikace této skutečnosti

na eucharistickou liturgii a samotné eucharistické tajemství. V projednávaných tématech setkání v Cremoně se okolo Eucharistie různě krouží, je zde mnoho

sociologie a ne méně antropologie: „Kde jsou dva nebo tři...: kulturní odlišnosti“; „Kde jsou dva nebo tři...: liturgicko-pastorační služby“; „Kde jsou dva nebo tři...: od Misálu k liturgickému shromáždění“; „Kde jsou dva nebo tři...: generační odlišnosti“; „Kde jsou dva nebo tři...: jaká budoucnost?“ Snad by poslední přednáška celého setkávání mohla heslo změnit: „Ale nalezně Syn člověka na zemi víru, až přijde?“ (Srov. Lk 18,8).

P. Stanislav Příbyl

Doc. JUDr. Stanislav Příbyl,
Ph.D., Th.D., J.C.D.

rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie na Karlově v Praze, promotor justitiae a soudce Metropolitního církevního soudu

K ROKU RODINY: AMORIS LAETITIA ANEB PRAVDA NEREZAVÍ

Letošní slavnost sv. Josefa zvolil papež František za datum zahájení Roku rodiny Amoris laetitia (19. březen byl zároveň pátým výročím vydání exhortace, k níž se titul odvolává, a rovněž výročím inaugurace Františkova episkopátu). Tento rok manželství a rodiny bude slavnostně ukončen na 10. světovém setkání rodin v Římě v červnu 2022. Protože se domníváme, že moudrost našich předků a dobré rady jsou stále aktuální a platné, chceme vás povzbudit citáty z knihovničky znovu odprášené:

Každý muž, byť byl smyslný a drsný, hledá u ženy čistotu a povýšenost mysli. A kde jí nalézá, tam jej k ženě váže posvátná úcta. Tato neporušená čistota obestírá celou její bytost neviditelným majestátem a klade jí vladařskou korunu na hlavu. Odlesk svatozáře panenské matky Kristovy, Marie Bohorodičky, v očích mužových ji povznáší. Ona upoutává, mírní a krotí jeho pudovou divokost jako ve Wagnerově opeře Alžběta, panenská bytost, vykupuje vášni zmlataného Tannhäusera. Žena má klíč k srdci mužově. A klíčem tím je její čistota, stydlivost, mírnost, spojená s obětavostí. Muž také žádá upřímnost, jemnost, ušlechtilost. Je zklamán na vždy, najde-li po sňatku u ní falešnost, bezcitnost, hrubost, sobectví. Připadá si jako ubohý provinilec, který s železnou koulí na nohou je doživotně odsouzen na galeje. Je trestán bez viny. Ale přece ne bez výčitky, že měl napřed se snažit poznat povahu ženy, s níž hodlal sňatek uzavřít. Politování hodný galejník! Jistě ze srdce nešťastného manžele vytryskl povzdech národní písně: „Ženění, ženění – horší než vězení! Z vězení pomůže matička, tatíček; od ženy pomůže jenom sám Pánbíček.“ – Muž vždycky též ctí zbožnost své ženy, byť sám nedovedl jí ve zbožnosti býti roven. Ví, že zbožnost její je oporou a vzpruhou oněch ctností, kterých v manželském životě nejvíce je potřebí. Je to její věrnost, obětavost, trpělivost, umírněnost. Ona má střežiti posvátný a vzácny statek rodinného štěstí. Jakým krásným vzorem září ze starého zákona manželka Nabalová Abigail, která pospíšila Davidovi vstříc a ukrotila jeho hněv, když David chtěl ztrestati jejího manžela, že odmítl jeho prosbu za chléb pro celou jeho družinu. A stejně věčným vzorem smířlivosti a mírnosti je sv. Monika, která svého manžela dobromyslného, ale prchlivého dovedla svým chováním uklidnit. Ušlechtilé srdce ženino dovede ovládati, ano sobě podmaniti muže. To je ono „věčně ženské“, jak je nazývá Goethe, co působí tajemným kouzlem na mysl mužovu. On ve své duši ani neví, v čem vliv ženy na něho a okolí záleží; ale všichni jej pociťují. Žena má šířiti posvátný klid kolem sebe, a nic tak neznehodnocuje manželku jako její svárliвість, nebo vášnivost. Žena pečlivá, ctnostná je podle slov sv. Pavla „slávou mužovou“. (I. Kor 11.7)

Žák E., *Život, Kapitoly o manželství*, I. vyd., Cyrilo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba, 1934.
Text převzat se svolením z online knihovny <http://librinostri.catholica.cz>.

STAČÍ ŽÍT DŮSTOJNĚ KŘESŤANSKÝ ŽIVOT?

Začneme fantastickou zprávou ze Sýrie. „V hlavním městě Damašku bude letos na podzim otevřena fakulta katolické teologie. Pro Sýrii, zemi s islámskou většinou, to bude první akademické pracoviště svého druhu. Fakulta, schválená prezidentským dekretem v květnu 2019, bude od 1. října přijímat přibližně devadesát studentů,“ uvedlo Radio Vatikán. Velký zájem o studium má prý komunita muslimů. A to může být také dobrá zpráva. S výjimkou Libanonu nemá (řekokatolická) církev na Blízkém východě dosud žádnou teologickou fakultu.

Když zůstaneme v téže geografické oblasti, nastražme zrak a pozornost a připojme se v modlitbě k pouti relikvií Svatého Kříže. Mnozí křesťané v různých blízkovýchodních zemích mohou sice svobodně prožívat svou víru, ale řada z nich se nikdy nevydá na pouť do Svaté země. Jeruzalémská františkánská kustodie jim v těchto letních měsících vyšla vstříc tím, že přinesla jednu významnou část Svaté země – relikvii svatého Kříže – do jejich farností. Během putování Blízkým východem nyní relikvii uctívají věřící v iráckém Karakoši, městě na Ninivské planině.

A pokud jde o Česko, mnozí se nás ptáte na předvolební dění. Prý se máme vyjádřit např. ke kandidatuře pana Josefa Nerušila nebo Hany Lipovské. Tě jsme se údajně zastávali a nyní podle některých zradila. Víte, my jsme věrni zásadě: všeho dočasu, Pán Bůh na věky. A ještě něco víme, poněvadž už nejsme v pubertě: člověk v životě může i šlápnout vedle anebo se jednoduše rozhodnout po svém, poněvadž se modlí a naslouchá Boží vůli. Jen si to rozeberte, kolik biblických postav bychom dneska považovali přinejmenším za šilence nebo politicky nebezpečně orientované osoby a šmahem bychom

Kněžské svěcení v trapistickém klášteře Nový dvůr, 20. 8. 2021. Foto: © Roman Albrecht / Člověk a Víra

jim zatrhli tpeec. Bohu díky k tomu tehdy nedošlo, i když si říkám, proč právě teď musíme být svědky takového mediálního teroru těch, kteří jednoduše nejdou hlavním proudem. A čert vem sociální síť, vám řeknu. V rámci předvolebního zápasu můžeme směle říci, že se nám do povolebních dní asi dosti zásadně zamotá téma rodiny, nebude chybět homoagenda, gender lopota, snad tomu dá brzdu ekonomická nestabilita, jemně řečeno, neboli předvídatelná krize způsobená velkorysým dotačním programem v době koronaviru (ten už pomalu s prvními zářijovými dny opět ožívá).

S těmi pohlavími je to furt dokola. To vám takhle jeden muž, co se cítí ženou, vstoupí na dámskou toaletu za nezletilou dívenkou. Její otec ho pak odlehčil o přední chrup, což mu zdůvodnil tím, že

se cítí právě jako zoubková víla. Chvála takové vtipné normálnosti, že?

V Maďarsku se pilně dokončují přípravy na Eucharistický kongres. Mnozí se domníváme, že stačí žít důstojně křesťanský život, účastnit se mší svatých, sem tam i ta zpověď, nekrást, nesmilnit, nepomlouvat, ve vypsáních termínech v tom ideálním případě snad i adorat a modlit se denně sv. růženec a je to v pořádku. Vytanul mi v té souvislosti citát sv. Juliána Eymarda: „Jen neříkejme: ‚Já žiji v blízkosti eucharistického Spasitele. Čehopak bych se mohl bát?‘ Jidáš také žil ve společnosti Vykupitele. ‚Ale já miluji Boha.‘ Vždyť Jidáš také zpočátku miloval Spasitele, ale vlažnost postupně udusila jeho lásku a učinila jej zrádцем.“

–zd–